

ІХАЛИ у відрядження. Коли авто вигулькнуло на паргобок, то навіть в ту щедру на зело і цвіт пору зрілої весни зачарувалися краєвидом. Лівобіч уроче синів величезний став, посеред його віддзеркалювався на поверхні води просторий острів у заростях сосняків та берізок. Правобіч смарагдова долина вигравала пурпуровими квітами мати-й-мачухи, жовтіла кошиками цибакуватого оману і віночками первоцвіту. А поміж чагарників аж сяяла голубувато-фіалкова медунка.

Але мого доброго приятеля і колегу Павла Михайловича вразила чомусь не стільки ця незаймана краса, як он той одинокий, здавалося, осиротілий на чиемусь хатиську запізнило розквітлий кущ білого бузку. Він нагально попрохав водія зупинитися, мерщій подався до того сніжно-світлого, в обіймах зелені дива. Наламав букет суцвіття і з ним поквапом і вибачливо вмовився на сидінні.

Здивував поведінкою, бо, не дуже ліричний за натурою, чомусь тулив до лица духмяні волоття бузку, вишукував у них квіти з п'ятьма нетрадиційними пелюсточками і клав їх у рот.

— На щастя, Петре Михайловичу? — нагадую пам'ятне з дитинства повір'я.

— І на любов, — якимось загадково одказує приятель.

— Не розумію.

— То розповідь при нагоді.

Якуже владали свої справи та надвечір'ям присіли на березі ставу, то Павло Михайлович почав оповідати дещо незвичайну історію зі свого життя, яку, вочевидь, давно хотів би комусь викласти. Адже вона з тих незабутніх і дещо загадкових, що їх деколи дарує доля. А білий бузок, як виявилось, не зайвий тут, бо спричинив приятелю болючий спогад.

— Літ з двадцять тому, — почав розповідь Павло Михайлович, — в Києві о такій же квітучій порі з новеньким вузівським дипломом після випускного пізнього вечора я зручно вмощувався в «Ікарусі». З чудовим настроєм, з передчуттям блаженства можливого відпочинку впродовж тривалого нічного рейсу (а тоді такі практикувалися) скинув піджак, розслабився. Але примітив я, що пасажери мого ряду та її водії викувально (бо пора рушати і вже вуркоче двигун) чомусь задивилися на перон. А там картина, що й задивився.

Надзвичайної краси, як у фаті, вся у білосніжному, гінка, з довгою білявою кошою юнка прощається з хлопцями. Один одного кращій, котрийсь навіть на гітарі подзеленькує, усі з букетиками квітів.

Діляля, бо прощаються хлопці шляхетно, вишукано, галантно та мило. Бо така вже подруга в них, що рівних їй не знайти. Врешті, вона, поцілувавши кожного в щічку, ступила на підніжку автобуса і гукнула, приклавши паль-

ці до губок:

— Віттю, Вітечку!

Вже коли пробиралася вузеньким проходом, я звернув увагу, що усі кірсла в автобусі, крім того, що поряд мене, зайняті. А ось і вона, привітно кивнувши «Добри вечір» та поклавши поміж нас букет, припала до віконця, аби ще раз попрощатися з друзями.

Нарешті звернула увагу на мене, свого сусіда по сидінню. Втомлено, вибачливо і водночас лагідно попрощалася:

— Якщо не спатимете, то, будьте ласкаві, розбудіть мене в Житомирі. Ви, напевно, далі будете їхати, так?

У салоні ще сяяли ліхтарі, і я був вражений виразністю і глибиною її темно-синіх

Автор? Ось він. Автору — винагорода, — за цим потисла руку і подарувала кілька червоних тюльпанів. За хвилину додала:

— А цілувати по етів небезпечно, тож вибачте...

Ми багато говорили про політику, життя, людські долі. На диво, ми були одностайні. Марійка, врешті, попрощалася відкинути спинки сидіння, і ми прилягли відпочити. Небавом нас похитування і вуркотіння «Ікаруса» заколисало...

Десь вже неподалік Коростеня я прокинувся від якогось приємного і теплого тягаря на грудях і лоскитливого духмяного обвіву по лиці. Марійка по-дитячому довірливо вмолилася в мене на руках, і тепер я не знав, як

олі місячного саява. Ні, вона не шукала пригод...

Було пригощання щедре за передсвятковим столом, запитальні погляди на дочку і старшого за віком несподіваного нічного гостя, не схожого на залицяльника.

Проводжала на світанку і обабіч польової стежки під солов'їні співи наламанала в густому кущі білосрібний під місяцем і зорями букет п'яного бузку.

На пероні шукала в суцвітті рідкісні квіточки з п'ятьма пелюстками і запрошувала з'їсти на щастя і на прощання...

Коли працював у віддаленому селі по кількох роках цієї вже призабуті зустрічі зі студенткою, пролунав її дзвінок із запрошеннями на весіл-

Оповідання

Роман нічного рейсу

очей, красою обличчя, здавалося, з льону кіс. Одрозду й не спромігся на відповідь, проте напівжартома одказав:

— Мій шлях на захід усю ніч, я визволю тебе з обіймів сну, хоч як ти стомилася у здобутті п'ятірок і хочеш відійти від тих осоружних лекцій і страшних іспитів.

— А звідки знаєте, що я студентка? — вже зацікавилася супутниця. — Давайте далі знайомитися — звати мене Марійкою. То скажіть тоді, де і на кого вчуся?

— Таким красуням сняться тільки кольорові сніги, вони уроджені лірики і близькі до літератури, мистецтва. А який київський вуз найпрестижніший для гуманітаріїв, то всяк знає...

— Е, та ви по хлопцях дізналися, що студенти.

— А що я по них міг пізнати, хіба що те, який твій суджений!

— То котрий?

— Та в білій тенісці, Вітя.

— Здаюсь, вже й сон пройшов, — давайте ще поговоримо.

Марійка захоплено розповідала про навчання, на моє прохання декламувала лірику Сосюри, Малишка, Рильського, Єсеніна.

Врешті, запитала, чи я люблю поезію. Тоді, як доказ прихильності до її улюбленого предмета, я теж прочитав напам'ять деякі уривки, авторів яких вона відразу ж розпізнавала. Врешті, продекламував куплети про дівчину, який сніжинки цілують губи, а коханий рвунує, як прощаються залюблені у заколошеному полі, як дівчина-лілея на влізлає себе, надівши вінок з пролісків, у дзеркалі ріки... Слухала-слухала майбутній літератор та й мовила:

— Не збгану, хто автор. Щось знайоме, стиль Єсеніна наче б, але ж... — ловлю на собі пильний, яснійший погляд. — Ох, недотепа я.

діяти. До Житомира ще далеченько. Як по-дитячому спить, то я й так берегтиму цей сон. Накинув свій піджак, аби вітерець з вікна її не остудив, та й легенько-легенько поцілував у щічку. Посопує, добряче спить. То я так же обережно поцілував у губи і поринув у сон.

Прокинувся від м'якого вітерець-подиху по губах.

«Мабуть, коса її торкнулася», — подумав. Знову задрімав і знову цей порух — вже відчутніший, але ще не зрозумілий. Врешті виразно відчув хоч і обережний, але приємний дотик гарячих дівочих вуст. Ледь-ледь розплющив очі, але вона наче б спокійнісінько спала, хіба що уста трохи усміхнені.

Та ось і її кінцева зупинка. Опівнічній Житомирі осяяв нас вогнями, і я легенько хитнув «свою соньку». Вона знено, але радісно, надто весело почала вибачатися. Мовляв, звичка така з дитинства у когось на руках поспати. Мати винна...

Узяв у руки її «дипломат», щоб провести. Попросила йти попереду. Вийшовши з «Ікаруса», вона якось бочком застукотіла в затінок від ліхтарів. Подякувала за допомогу, а коли автобус загуркотів мотором і я рушив, аби продовжити рейс, Марійка вхопила за руку і показала, що моя містка сумка тут, вона її крадькома забрала з автобуса, виходячи за мною. За цим махнула рукою водієві, і він, усміхнувшись, погнав свого «короля асфальту» далі.

— Я хочу, щоб ви провели мене додому, за півтора кілометра за містом мое село. Сама боюся йти. Пригощу, бо завтра Трійця, а до світком буде рейс у вашу сторону, то проведу.

Вона стояла переді мною — дивна своєю поведінкою, незгаданно рішуча та така гарна в оре-

ля — одружувалася з тим же однокурсником Вітею.

Не здивувала мене вісточка від неї, бо постійно сподівався на неї. Між нами лежали не легковажний флірт, дешева пригода, випадкова зустріч, епізод. Це був дорожній роман, в якому про почуття поміж собою ані слова. Не було рації говорити про них.

Мій товариш скінчив свою розповідь схвильованим. Зажуру і роздуми я прочитав на його обличчі.

— Стривай! Кажеш, про кохання у вас ні слова не було, навіть не цілувалися відкрито? А втім, це зайве, мабуть, се бувають же в долі хвилини, секунди, коли люди, як планети на небозводі, осявають, зіграють своїми протуберанціями одна одну.

Так і люди. Кажуть, у всесвіті справжнє єднання людських душ, сердець буває вивірено і закономірно одним-єдином. Без вибору. Мабуть, це й було поміж вас. Бо був же якийсь порив одного до одного. А що ви говорили востаннє, по телефону?

Розмірковуючи, я намагаюся дійти істини, розібратися в уже далекій історії з життя мого товариша. На те чую дещо очікуване:

— Вона сказала, що єдина зустріч зі мною була для неї не легковажним романом, а якщо вже й романом того нічного рейсу, то без кінцевої зупинки.

Мабуть, те велике і справжнє, що пробуджене глибоко в серці і осяяне та зігріте безмірною сонячністю хай лише сплеску, але закономірних почуттів, поривів до єднання, невідкладне часу, забуттю. Воно не відходить за життєві обрії, хоча його два полуси приречені на усамітнення.

Петро ГУМЕНЮК.
снт. Гоща.